

Prídavné mená, zámená a číslovky

Daltonské zadanie pre VIII. ročník

Prídavné mená

Čo je náročné alebo šepkáme...

- * Prídavné mená vzoru **pávi**, ktorých tvarotvorný základ sa končí na *d', t', ň, l'* napr. *hadí, kohútí, vraní, včelí, zachovávajú mäkkosť spoluhlásky vo všetkých pádoch : o had'om, o kohúťom, s vraňou, včelou...*
- * Existujú aj **nesklonné** prídavné mená : *fajn, nóbl, lila, kaki, froté, extra...*
- * Stupňovanie : - **pravidelné**, - **nepravidelné** : *dobrý, zlý, veľký*, - **opisom**: *menej úspešný, viac úprimný...*

1. V citátoch podčiarkni prídavné mená.

- ♥ Každý človek sa mýli, ale len hlupák zotrúva v chybách.
- ♥ V láske je každý slepý.
- ♥ K hlúposti patrí, že vidí cudzie chyby, ale na svoje zabúda.
- ♥ Ak niekto smeruje k výšinám, má neľahkú cestu.
- ♥ Z jedného zla sa rodí druhé.
- ♥ Keď sa mocní vadia, malí trpia.
- ♥ Kto chce jesť jadro z orecha, musí rozlúsknuť orech.
- ♥ Máme si želať, aby v zdravom tele bol aj zdravý duch.
- ♥ Všetci sa pýtame, či je človek bohatý, nikto sa nepýta, či je dobrý.
- ♥ Ak statočne žiješ, nedbaj na reči zlomyseľných ľudí.

2. Vyber si jednu myšlienku a vysvetli ju! Pozor!!! Toto je povinná úloha.

3. Doplň chýbajúce písmená a urči vzor prídavného mena :

odvážn__ učitelia = _____

bez lekárk__nho predpisu= _____

priateľk__n__ rozhodnutie = _____

o ľudov__ch výrokoch= _____

s dobr__m úmyslom = _____

čestn__ ľudia= _____

sestrin__ šaty = _____

motýl__ let = _____

so vče__ou kráľovnou= _____

koal__ zvyk = _____

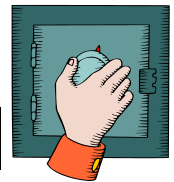
4. **Odomykáme trezor.** Zisti kód k trezoru. **ÁNO = 1, NIE = 0.**

1. Je v spojení **voľaktorý** sused slovo voľaktorý **vzťahovým** prídavným menom ?
2. Vianočka nebola práve najlepšia, lebo mamička pripravila **riedke cesto**. Uplatňuje sa **v prídavnom mene riedke rytmický zákon** ?
3. Lucie Bílá – skloňuje sa priezvisko známej speváčky podľa vzoru **pekný** ?
4. Sú všetky prídavné mená **vzťahové** ? knihovnícky, cestovný, morský, boží, politický
5. o kohút'om, o orľom, o goril'om, o motýľ'om – sú všetky slová napísané pravopisne správne ?
6. Môže byť prídavné meno zlatý akostným i vzťahovým prídavným menom ?
7. Štúrovci sa programovo zameriavali na **Jánošíkovskú** tradíciu. Je v tejto vete správny pravopis prídavného mena ?

KÓD

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

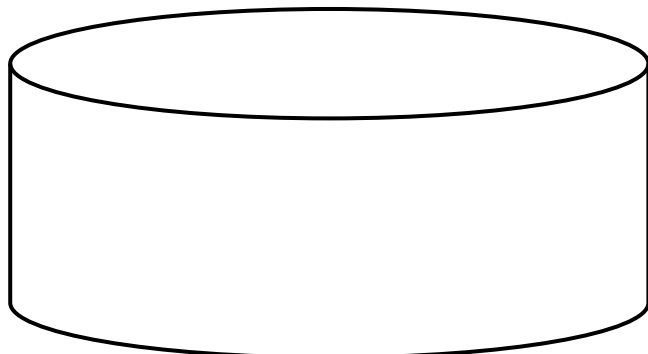
--	--	--	--	--	--	--

5. **Od podstatných mien vytvor prídavné mená. Pozor na pravopis!**

podstatné mená

prídavné mená

6. **Prídavné mená rozdeľ do skupín:**

morský, rybí, vtáčí, baliaci, pomalý, divadelný, tvrdý, Hevierov, zelený, hadí, ministrov, africký, hygienické, lepší, voľný, medzinárodný, pštrosí, supov

vzťahové

privlastňovacie osobné

akostné

privlastňovacie druhové

ZÁMENÁ

Text: Zaujímavosti o funkcii prezidenta SR

- Za prezidenta možno zvoliť každého občana Slovenskej republiky, ktorý je voliteľný za poslanca Národnej rady Slovenskej republiky a v deň voľby dosiahol vek 40 rokov.
- Prezident zastupuje SR navonok, dojednáva a ratifikuje medzinárodné zmluvy.
- Prijíma, poveruje a odvoláva vedúcich diplomatických misií.
- Podpisuje zákony.
- Vymenúva a odvoláva predsedu a ostatných členov vlády Slovenskej republiky, poveruje ich riadením ministerstiev a prijíma ich demisiu.
- Vymenúva a odvoláva rektorov vysokých škôl, vymenúva vysokoškolských profesorov, vymenúva a povyšuje generálov.
- Je hlavným veliteľom ozbrojených síl.
- Vyhlasuje referendum.
- Vymenúva a odvoláva sudcov, predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, generálneho prokurátora a troch členov Súdnej rady SR, prijíma sľub sudcov.
- Tá istá osoba môže byť zvolená za prezidenta najviac v dvoch po sebe nasledujúcich obdobiach.
- Ak prezident nemôže vykonávať svoju funkciu dlhšie ako šesť mesiacov, Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlási, že funkcia prezidenta sa uvoľnila.
- Prezidenta možno odvolať z funkcie pred skončením volebného obdobia ľudovým hlasovaním. Prezidenta možno sťahovať iba za úmyselné porušenie ústavy alebo za vlastizradu. O podaní obžaloby na prezidenta rozhoduje Národná rada SR trojpätinovou väčšinou hlasov všetkých poslancov.

1. Podčiarkni tie tvrdenie, ktoré nie sú pravdivé.

- Prezident vyhlasuje priame hlasovanie občanov – ľudové hlasovanie.
- Prezidentom SR sa môže stať každý občan SR.
- Prezident odsúhlasuje medzinárodné zmluvy.
- Prezident nemôže byť počas svojho funkčného obdobia odvolaný.
- Je najvyšším veliteľom všetkých pozemných a vzdušných síl SR.
- Vymenúva a odvoláva rektorov vysokých škôl, vymenúva vysokoškolských a stredoškolských profesorov.

2. Gramatika – zámená v texte. Odpovedz ÁNO/NIE

Vymenúva a odvoláva predsedu a ostatných členov vlády Slovenskej republiky, poveruje **ich** riadením ministerstiev a prijíma **ich** demisiu.

- A) Zámeno **ich** – ide o rovnaký druh zámena?.....
- B) Vyskytujú sa v texte o funkcii prezidenta všetky druhy zámen?
- C) Tá istá osoba - ide o ukazovacie zámeno?.....
- D) Svoju funkciu – je zámeno **svoju** zvrtné privlastňovacie zámeno v G?.....

3. Aký druh prídavných mien prevláda v texte o funkcii prezidenta? Svoju odpoveď vysvetli.

4. Spojenia napíš v N pl.

akýsi poslanec _____

tamten politik _____

ten prezident _____

5. Zvýraznené spojenia nahrad' osobným základným zámenom a vymedzovacím zámenom.

- ✓ **Andrea, Kristína a Nikolka** sú nadané tanečnice.
- ✓ **Ivan, Peter a ďalší chlapci** zo športovej triedy snívajú o kariére Messiho.
- ✓ **Ty, ja, on, ona, ten, tá, tamtí**...sme študenti.

6. Ktoré z uvedených tvrdení o zámenách je nesprávne?

- A) Privlastňovacie zámená jeho, jej, ich sú neohybné.
- B) Tvar ŽR, SR – ony, tvar MR životné oni.
- C) Zámená skloňujeme podľa vzorov prídavných mien.
- D) Pri všetkých zámenách vieme určiť všetky gramatické kategórie.
- E) Platí krátky tvar privlastňovacích zámen v pl.: mojím rodičom a dlhý tvar v sg. : s mojím priateľom.

7. Označ zámená, ktoré nepatria k uvedenému druhu:

- ◆ **ukazovacie zámená** tento * dakto * takto * sem * tí * to * henten * tejto
- ◆ **vymedzovacie zámená** každý* taký istý * nikto * nikdy * žiadneho * kedy* voľakto
- ◆ **opytovacie zámená** kedy* posledný* ako * čím * onen* seba * prečo * komu
- ◆ **osobné základné** mne* ty* mojím * vás* nám* nich* ony* všetci
- ◆ **osobné privlastňovacie** tvojmu * samý * naším* moje * váš * jej * inde * tvoja
- ◆ **neurčité zámená** dakto * hocikomu * sotvačo * ktosi * niekto * sa

ČÍSLOVKY

Čo je zaujímavé? Číslovky sú ohybné i neohybné slová, s tendenciou k neohybnosti. **Nemajú kategóriu čísla.** Rozdeľujú sa tiež na určité a neurčité. Základné číslovky majú svoje vlastné skloňovanie: 1, 2, 3, 4 – samostatné skloňovanie, 5 – 99, vzor päť.

Pri číslovke jeden vo vyšších číslovkách MR zastupuje ostatné rody: *dvadsaťjeden minút, dvadsaťjeden detí.* Číslovka **sto** sa alebo neskloňuje alebo sa správa ako PM a skloňuje sa podľa vzoru mesto.

Skupinové číslovky sa používajú najmä pri pomnožných PM: dvoje kvasníc, štvoro nohavíc. **K násobným číslovkám patria aj číslovky dvojmo, dvojité, trojmo, trojité.**

Pravopis: V tvaroch určitých základných čísloviek píšeme vždy mäkké i, v tvaroch radových zasa y. Pri skloňovaní v číslovkách od 21 vyššie píšeme jednotky oddelene od ostatnej časti: **štyridsiatich piatich...**

Vyššie zložené základné číslovky, ak sa neskloňujú, píšeme alebo dovedna alebo oddeľujeme tisícky a stovky: tisíc deväťsto tridsaťšesť.

1. Prepíš slovom:

63 _____, 4x _____

o 432 _____, 15 _____

8. _____, 23. _____

2. Rozhodni, či je číslovka základná alebo radová – radovú zakrúžkuj :

V krajskom kole streleckej súťaže sa zišlo trinásť súťažiacich z ôsmich škôl. Pri rozpočítaní bude v tomto družstve každý tretí. Osem vybraných slov napísal správne, no v deviatom sa pomýlil. Žiaci piateho ročníka absolvovali preventívny program, ktorý bol zameraný na prevenciu šikanovania. Za siedmimi horami a siedmimi riekami striehol päťhlavý drak.

3. Urči druh číslovky.

	druh		druh
štvoro dverí		nultý ročník	
mnohí z nás		tretieho vyvolali	
sté výročie		v 8. ročníkoch	
mnohoraké zákusky		dvakrát	
trojitý salchov (skok)		tretí raz	
deväťoro pravidiel		v siedmich dňoch	

Text: Najlepšie ZŠ

	Škola základné školy	Skóre
1	Skuteckého 8, Banská Bystrica	78,0
2	G. Czuczora 10, Nové Zámky	70,9
3	J. Jesenského 41, Levice	68,3
4	Horná 19, Ochodnica	67,1
5	1. mája 12, Snina	65,1
6	Nová Bystrica 686, Nová Bystrica	63,5
7	Krosnianska 4, Košice	62,6
8	Študentská 9, Snina	62,1
9	Hviezdoslavova 20, Snina	62,0
10	Mlynská 7, Stropkov	62,0

gymnáziá v SR

	Škola gymnáziá	Skóre
1	Novohradská 3, Bratislava	78,1
2	Komenského 215, Sučany	77,5
3	Poštová 9, Košice	77,4
4	Grösslingová 18, Bratislava	76,5
5	Tomáša Ružičku 3, Žilina	76,2
6	Mierová 5, Levice	74,7
7	Dominika Tatarku 7, Poprad	74,4
8	Varšavská cesta 1, Žilina	73,0
9	Škultétyho 10, Košice	72,7
10	Párovská 1, Nitra	71,8

Nový rebríček! TOP 10 najlepších škôl na Slovensku vytvorený na základe výsledkov monitoru deviatkov a maturít z minulého roka. Ten na rozdiel od toho pôvodného neberie do úvahy len výsledky maturít a monitora z jedného školského roka, ale až zo štyroch. Školy v rebríčku stúpajú hore navyše aj v závislosti od mimoriadnych výsledkov jej žiakov. Pri stredných školách berie nový rebríček do úvahy tiež nezamestnanosť jej absolventov.

4. Čítanie s porozumením:

Ktorá časť SR má najviac najlepších škôl? _____

Koľko gymnázií z Bratislavy sa umiestnilo v rebríčku? _____

Koľko škôl z Trnavského kraja sa umiestnilo v obidvoch rebríčkoch? _____

5. Napíš vetu, v ktorej budeš informovať o postavení školy, ktorá má v názve

A) najviac čísiel (všetky číselky napíš slovom):

B) ktorá má v názve najvyššiu číselku:

Extra nepovinná úloha. Využi údaje na webovej stránke Štatistického úradu SR: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=1686> a napíš správu o charakteristike obyvateľstva v roku 2011 v porovnaní s rokom 2010.

Sebahodnotenie:

0%

100%

Zdroje:

<http://mozgovna.pravda.sk/clovek/clanok/19327-preco-si-clovek-pamaeta-a-co-prispieva-k-inteligencii/>

<http://www.prezident.sk/?postavenie-prezidenta-sr>

Navrátil, Ladislav: Nominálne slovné druhy, Enigma 2005.

Caltíková, Milada, Tarábek, Ján: Prehľad gramatiky a pravopisu slovenského jazyka, Didaktis 2009, 3. vydanie.

<http://skoly.ineko.sk/>